

Predikan 5 söndagen i fastan

(Judica)

2019-04-07 i Bengtsfors

av kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för ditt heliga och saliggörande ord och för dina sakrament, som skänker oss syndernas förlåtelse, evigt liv och salighet. Vi ber att du denna stund ville öppna våra hjärtan till att lyssna på din undervisning. Kom med din helige Ande och tala till oss om din Son, som är Försonaren för hela världens synd. Hjälp oss att förbli fasta i tron så att vi av hjärtat tar emot Kristus som vår frälsare, och låt oss med hela din församling på jorden bli uppbyggda på honom, som är den enda, sanna hörnstenen i din kyrka. Genom samme din Son, Jesus Kristus. Amen.

Predikotext (2 årg. Joh. 11:47-57):

Vid den tiden kallade översteprästerna och fariseerna samman Stora rådet och sade: "Vad gör vi? Den här mannen gör många tecken. 48 Låter vi honom hålla på så här kommer alla att tro på honom, och sedan kommer romarna och tar ifrån oss både templet och folket." 49 En av dem, Kaifas som var överstepräst det året, sade till dem: "Ni förstår ingenting. 50 Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör för folket än att hela folket går under?"

51 Detta sade han inte av sig själv, utan som överstepräst det året profeterade han att Jesus skulle dö för folket, 52 och inte bara för folket utan också för att samla och förena Guds skingrade barn. 53 Från den dagen bestämde de sig för att döda honom. 54 Jesus rörde sig därför inte längre öppet bland judarna utan drog sig undan därifrån till landsbygden nära öknen, till en stad som heter Efraim. Där stannade han tillsammans med sina lärjungar.

55 Judarnas påsk närmade sig, och många gick från landsbygden upp till Jerusalem före påsken för att rena sig. 56 De sökte efter Jesus och sade till varandra där de stod på tempelplatsen: "Vad tror ni? Kommer han inte alls till högtiden?" 57 Men översteprästerna och fariseerna hade gett order om att den som visste var han fanns skulle tala om det så att de kunde gripa honom.

Rubriken denna söndag är "Försonaren". Översteprästen profeterade att Jesus skulle dö för folket. Detta är försoningens stora hemlighet, som denna predikan skall handla om. Vi säger därför:

1. Utan försoningen måste alla människor förgås.
2. Genom försoningen har frälsning kommit till alla människor.
3. Genom ordet och sakramenten mottar vi försoningen.

Låt oss först be med den gamla psalmen:

Misskundlig, Gud, låt nådens sol upprinna,
Att för dess ljus må syndens nöd försvinna.
Din Andes kraft låt mig, o Jesu vinna,
Ack, låt mig nåd för dina ögon finna.
(Sv. Ps. 1937, nr 254:6).

1. Utan försoningen måste alla människor förgås.

Översteprästen Kaifas uttalade de profetiska orden: *"Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör för folket än att hela folket går under?"* (v. 50).

Utan försoningen måste hela folket, alla människor, förgås. Detta var den helige Andes ord, som hade en djupare betydelse än vad Kaifas förstod. Han var ju en fiende till Kristus och levde i otro. Ändå lät Gud honom säga dessa profetiska ord. Detta visar oss att Guds ord är sanna även om de uttalas av en ogudaktig människa. Så är t.ex. doporden giltiga i den kristna kyrkan även om de uttalas av en präst som inte tror. Samma sak gäller nattvarden. I kraft av instiftelseorden blir Kristi kropp och blod närvarande även om prästen är oomvänd. Annars skulle vi aldrig kunna vara vissa om att det är Guds ord och sakrament vi får del av i kyrkan. Vi skulle heller inte kunna lita på evangeliet om syndernas förlåtelse ifall evangeliets sanning berodde på förkunnarens tro eller otro. Det som är avgörande är däremot att det verkligen är Guds ord och Guds rätta sakrament som lärs och utdelas. Jesus säger att fariséerna satt på Mose stol och att man därför skulle lyssna på dem, förutsatt att de lärde Mose ord och budskap.

När den falske profeten Bileam inte vill uttala välsignelsen över Israel lät Gud en åsna tillrättavisa profeten. Och Jesus säger att om till och med stenarna skall ropa om barnen inte får lovprisa Gud.

Kaifas tänkte inte så djupt, utan han var rädd för att Jesu förkunnelse skulle leda till ett politiskt svårt läge för landet. Romarna hade ju ockuperat länderna runt medelhavet, och även om Israels folk hade ett visst självstyre, så låg romarnas ok tungt över dem. *"Låter vi honom hålla på så här kommer alla att tro på honom, och sedan kommer romarna och tar ifrån oss både templet och folket"* (v. 48). Detta var inget tomt hot. Romarna slog ner alla uppror med stor grymhet. De kunde också förstöra templet och gudstjänsten. Så hade ju en gång den hedniske Antiokus Epifanes gjort, och så skulle snart också romarna göra, vilket Jesus förutsade. Det skedde också år 70 då Jerusalem och templet förstördes i grund.

Men Kaifas bekymmer är ändå mycket ytligare än det verkliga hotet, som inte är politiskt. Det hotet är Guds straff över synden. Efter syndafallet är hela mänskligheten under syndens välde, under Guds vrede och förbannelse. Aposteln Paulus citerar Guds ord i Psaltaren när han skriver: *"Alla har avfallit, alla är fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda"* (Ps. 14:1). Och Paulus fortsätter: *"Men vi vet att allt som lagen säger är riktat till dem som står under lagen, för att varje mun ska tystas och hela världen stå skyldig inför Gud"* (Rom. 3:19).

Orden om att hela folket skall gå under gäller inte någon romersk erövring. Det gäller hela människosläktets undergång, om nämligen *"Gud skulle döma oss såsom våra synder har förtjänat"*, som det står i Olaus Petris syndabekännelse som vi inleder vår högmässa med. Så är det stora hotet mot mänskligheten inte den ena eller andra naturkatastrofen eller faran av krig och andra hemskheter, även om dessa är nog så förskräckliga. Nej, det är människan förelagt att *en gång dö och sedan dömas* (Hebr. 9:26). Guds dom kommer obevekligt, och om vi då inte har någon försonare är det för evigt ute med oss.

2. Genom försoningen har frälsning kommit till alla människor.

Översteprästen Kaifas uttalade de profetiska orden: *"Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör för folket än att hela folket går under?"* (v. 50). Att en man skulle dö för folket syftar på Jesu Kristi försoningsdöd på korset. Redan på syndafallets dag hade Gud utlovat en frälsare, kvinnans säd, som skulle trampa sönder ormens huvud. Abraham hade fått detta löfte upprepat och så kan vi läsa om Isak, Jakob, Josef, Mose, Josua m.fl. att löftesordet om frälsaren och försonaren går som en röd tråd genom hela Skriften. *"Alla profeterna, de som har talat från Samuel och framåt, har också förkunnat dessa dagar"*, predikade Petrus (Apg. 3:24). Jeremia profeterade om det nya förbundet och Jesaja talade

om jungfrun som skulle föda en son, vars namn skulle vara *Underbar i råd, Väldig Gud, Evig fader, Fridsfurste* (Jes. 9:6). Enligt Jesaja skulle hans också bära världens synd och ta alla våra plågor på sig. Han var sargad för våra överträdelsers skull. Straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid. (Jes. 53:5) I gamla testamentet firades varje år den stora försoningsdagen med offer för folkets synder. Detta var en förebild för Kristi försoning. Paulus skriver: *"Kristi kärlek driver oss, för vi är övertygade om att en har dött för alla, och därför har alla dött. Och han dog för alla, för att de som lever inte längre ska leva för sig själva utan för honom som har dött och uppstått för dem."* (2 Kor. 5:14f). Och strax därefter skriver han: *"Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott oss försoningens ord."* (2 Kor. 5:19).

Liksom alla människor kommit under synden och Guds vrede genom Adams synd, har nu alla människor blivit försonade genom Kristi verk. Aposteln Johannes skriver: *"Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens."* (1 Joh. 2:2). Försoningen gäller alltså varje människa på jorden. Ingen lämnades utanför när Guds evige Son blev människa, tog på sig vår synd, led och dog för hela världens synd. *"Ja, det var våra synder han bar. Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade"* (Jes. 53:5).

Och vår predikotext säger uttryckligen om Kaifas ord: *"Detta sade han inte av sig själv, utan som överstepräst det året profeterade han att Jesus skulle dö för folket, och inte bara för folket utan också för att samla och förena Guds skingrade barn"* (v. 51f).

3. Genom ordet och sakramenten mottar vi försoningen.

Den som hör ordet om försoningen och tar emot det i sitt hjärta blir frälst och salig. Vi behöver inte göra något för att med våra gärningar eller vår kärlek ta emot Kristus. Nej, detta är helt omöjligt på grund av synden. Men genom ordet och sakramenten skänker Guds tron. Det står om affärskvinnan Lydia som kom och lyssnade på Paulus predikan: *"Herren öppnade hennes hjärta så att hon tog till sig det som Paulus predikade"* (Apg. 16:14). Så blev hon omvänd och lät döpa sig. Och Paulus skriver: *"Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det, inte på grund av gärningar för att ingen ska berömma sig"* (Ef. 2:8f).

Också dopet och nattvarden är en tillsägelse av syndernas förlåtelse, och i avlösningen i bikten försäkrar Herren att alla våra synder är förlåtna. Tron är inte vår gärning utan endast som en mottagande hand, som tar emot Guds frälsning och försoning. Det är inte vi som tar till oss gåvan, utan Gud själv som placerar den i vår hand. Ja det är också han som gör så att vi sträcker fram handen. *"Hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar som Gud har förberett för att vi ska vandra i dem"* (Ef. 2:10).

Men den som inte tror på Guds ord och sakrament har ingen del i förlåtelsen. Den människa som förhärdar sitt hjärta går miste om Guds nåd. Jesus själv säger: *"Den som tror på Sonen har evigt liv. Den som inte lyder Sonen ska inte se livet, utan Guds vrede blir kvar över honom"* (Joh. 3:36). Detta ser vi tyvärr hos översteprästen och fariséerna i vår text. Istället för att lyssna på översteprästens profetiska budskap och tro på Frälsaren bestämde de sig för att döda honom. *"Från den dagen bestämde de sig för att döda honom"* (v. 53). *"Men översteprästerna och fariseerna hade gett order om att den som visste var han fanns skulle tala om det så att de kunde gripa honom"* (v. 57).

Den som i otro avvisar Jesus är hans fiende, även om han eller hon är en hederlig, vänlig och mycket sympatiska människa som försöker hjälpa sin nästa. Det gjorde fariséerna och översteprästerna också. De var också religiösa människor som var angelägna om att i alla följa Guds ord. Men de saknade tron. De hade inte tagit emot frälsningen och försoningen i sina hjärtan. Men många stora syndare trodde på Jesus. Han betonade att det inte är de

friska som behöver läkare, utan de sjuka. Så fick rövaren på korset komma in i paradiset, inte för några goda gärningars skull, utan enbart för Guds nåds skull. Han vände sig till Kristus med sin bön och bad om att Jesus skulle tänka på honom och fick svaret: *”Sannerligen, redan i dag skall du vara med mig i paradiset”* (Luk. 23:43). Så lär oss dagens text att fastän synden är så svår och Guds vrede fruktansvärd, finns det en väg till frälsning och försoning. Den vägen till himmelen har Jesus öppnat med sitt lidande och sin död. Och genom evangelium inbjuder han var och en att gå den vägen och ta emot honom genom tron.

Amen.

Försonare, du har för mig och alla
Tömt vredens kalk och smakat dödens galla;
Dig vill jag tro, dig älska, dig åkalla
Och med din hjälp ej mer i synden falla.
(Sv. Ps. 254, v. 9)

Benämningen *Judica* (Skaffa mig rätt) kommer från dagens antifon (Ps. 43:1).